

32004L0083

30.9.2004.

EIROPAS SAVIENĪBAS OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 304/12

PADOMES DIREKTĪVA 2004/83/EK**(2004. gada 29. aprīlis)****par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 63. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 2. punkta a) apakšpunktu un 3. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽²⁾,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽⁴⁾,

tā kā:

- (1) Kopējas patvēruma politikas, tostarp kopējas Eiropas patvēruma sistēmas izveide ir daļa no Eiropas Savienības mērķa pakāpeniski radīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Kopienā.
- (2) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tampērē īpašā sanāksmē vienojās izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencijas par bēgļu statusu (Ženēvas konvencija), kas papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu (Protokols), pilnīga un visaptveroša piemērošana, tādējādi apstiprinot neizraidīšanas principu un nodrošinot, ka nevienai personai neizdod atpakaļ vajāšanai.
- (3) Ženēvas konvencija un protokols veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam.
- (4) Tamperes secinājumi paredz, ka kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ietvaros sākotnējā posmā jātuvinā noteikumi par personu atzīšanu par bēgļiem un bēgļu statusa saturu.

(5) Tamperes secinājumi arī paredz, ka noteikumi par bēgļu statusu jāpapildina ar pasākumiem par alternatīviem aizsardzības veidiem, piedāvājot atbilstošu statusu jebkurai personai, kam nepieciešama šāda aizsardzība.

(6) Šīs direktīvas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiska aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, lai šīm personām visās dalībvalstīs būtu pieejams minimālais pabalstu līmenis.

(7) To noteikumu tuvināšanai, saskaņā ar kuriem personas atzīst par bēgļiem, kā arī to noteikumu tuvināšanai, kas nosaka bēgļa statusa un alternatīvā aizsardzības statusa saturu, jāpalīdz ierobežot patvēruma pieteikuma iesniedzēju otrreizējā kustība starp dalībvalstīm, ja šādu kustību izraisa vienīgi atšķirības tiesiskajā regulējumā.

(8) Obligāto standartu raksturs nosaka, ka dalībvalstīm jābūt pilnvarām ieviest vai uzturēt labvēlīgākus noteikumus trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas pieprasa starptautisku aizsardzību no dalībvalsts, ja šāds pieprasījums pamatots ar to, ka attiecīgā persona ir bēglis Ženēvas konvencijas 1.A panta nozīmē, vai arī persona, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība.

(9) Šī direktīva neattiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kam atļauts palikt dalībvalstu teritorijā ne tādēļ, ka viņiem nepieciešama starptautiska aizsardzība, bet pamatojoties uz diskrecionāri pieņemtu lēmumu līdzjūtības vai humānu iemeslu dēļ.

(10) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva jo īpaši cenšas nodrošināt, ka pilnībā tiek respektēta cilvēka cieņa un patvēruma pieteikuma iesniedzēja un viņu pavadošo ģimenes locekļu tiesības uz patvērumu.

(11) Attieksmē pret personām, uz kurām attiecas šī direktīva, dalībvalstīm ir saistības atbilstīgi to pieņemtiem starptautisko tiesību aktiem, kuri aizliedz diskrimināciju.

⁽¹⁾ OV C 51 E, 26.2.2002., 325. lpp.

⁽²⁾ OV C 300 E, 11.12.2003., 25. lpp.

⁽³⁾ OV C 221, 17.9.2002., 43. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 278, 14.11.2002., 44. lpp.

- (12) Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm pirmkārt jāņem vērā “bērna intereses”.
- (13) Šī direktīva neskar protokolu par patvērumu Eiropas Savienības dalībvalstu piederīgajiem, kas pievienots Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam.
- (14) Bēgļa statusa atzīšana ir deklaratīvs akts.
- (15) Nosakot bēgļu statusu saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. pantu, apspriešanās ar ANO augsto komisāru bēgļu jautājumos var sniegt dalībvalstīm noderīgas vadlīnijas.
- (16) Jānosaka obligātie standarti bēgļu statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.
- (17) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē.
- (18) Jo īpaši nepieciešams ieviest vienotus jēdzienus par aizsardzības vajadzībām, kas rodas uz vietas; kaitējuma avotiem un aizsardzību; iekšējo aizsardzību un vajāšanu, ieskaitot vajāšanas iemeslus.
- (19) Aizsardzību var sniegt ne vien valsts, bet arī partijas vai organizācijas, ieskaitot starptautiskās organizācijas, kas atbilst šīs direktīvas nosacījumiem un kuru pārziņā ir reģions vai lielāks apgabals valsts teritorijā.
- (20) Novērtējot nepilngadīgu personu starptautiskas aizsardzības pieteikumus, nepieciešams, lai dalībvalstis ņem vērā vajāšanas veidus, kas īpaši attiecas uz bērniem.
- (21) Vienlīdz nepieciešams ieviest vienotu jēdzienu attiecībā uz vajāšanas pamatojumu “piederība noteiktai sociālai grupai”.
- (22) Darbības, kas ir pretējas ANO principiem un mērķiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā un cita starpā ietverti ANO rezolūcijās, kas attiecas uz terorisma apkarošanas pasākumiem un noteic, ka “terorisma darbības, metodes un prakse ir pretējas ANO mērķiem un principiem” un ka “apzināta terorisma aktu finansēšana, plānošana un kūdīšana uz tiem arī ir pretēja ANO mērķiem un principiem”.
- (23) Kā minēts 14. pantā, “statuss” var ietvert arī bēgļa statusu.
- (24) Jānosaka arī obligātie standarti, lai definētu alternatīvo aizsardzības statusu un noteiktu tā saturu. Alternatīvajai aizsardzībai jābūt komplementārai un tai jābūt papildus tai bēgļu aizsardzībai, kāda paredzēta Ženēvas konvencijā.
- (25) Nepieciešams ieviest kritērijus, uz kuru pamata personas, kas iesniedz starptautiskas aizsardzības pieteikumu, jāatzīst par tiesīgām saņemt alternatīvo aizsardzību. Šiem kritērijiem jāizriet no starptautiskām saistībām saskaņā ar cilvēktiesību dokumentiem un dalībvalstīs pastāvošās prakses.
- (26) Risks, kādam vispārīgi pakļauti valsts iedzīvotāji vai valsts iedzīvotāju daļa, parasti pats par sevi nerada individuālus draudus, kas būtu kvalificējami kā būtisks kaitējums.
- (27) Ģimenes locekļi to saiknes ar bēgli dēļ parasti ir neaizsargāti pret vajāšanas darbībām tādā veidā, kas varētu būt pamats bēgļa statusam.
- (28) Valsts drošības un sabiedriskās kārtības jēdziens attiecas arī uz gadījumiem, kad trešās valsts valstspiederīgie ir tādas asociācijas biedri, kas atbalsta starptautisko terorismu vai kas atbalsta šādu asociāciju.
- (29) Lai gan pabalstiem, ko piešķir alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēju ģimenes locekļiem, nav obligāti jābūt tādiem pašiem kā pabalstiem, ko piešķir atzītiem statusa saņēmējiem, tiem jābūt taisnīgiem salīdzinājumā ar pabalstiem, kādus saņem alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēji.
- (30) Starptautisko saistību noteiktajās robežās dalībvalstis var noteikt, ka pirms tiek piešķirta pieeja nodarbinātībai, sociālajai labklājībai, veselības aprūpei un integrācijas iespējām, jābūt izdotai uzturēšanās atļaujai.
- (31) Šī direktīva neattiecas uz mantiskām vērtībām, ko dalībvalstis piešķir, lai veicinātu izglītību un apmācību.
- (32) Jāņem vērā praktiskās grūtības, ar kādām saskaras bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēji saistībā ar viņu ārvalstu diplomu, apliecību vai citu oficiālu kvalifikācijas apliecinājumu autentifikāciju.
- (33) Lai izvairītos no sociālām grūtībām, ir lietderīgi bez diskriminācijas nodrošināt bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem adekvātu sociālo labklājību un iztikas līdzekļus sociālās palīdzības ietvaros.

(34) Attiecībā uz sociālo palīdzību un veselības aprūpi valsts tiesību aktos sīki jānosaka kārtība, kādā alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem piešķir pamata pabalstus. Iespēju piešķirt alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem tikai pamata pabalstus jāsaprot tādā nozīmē, ka šis jēdziens aptver vismaz minimālu ienākumu atbalstu, palīdzību slimības, grūtniecības gadījumā un palīdzību vecākiem ciktāl šādi pabalsti tiek piešķirti attiecīgās dalībvalsts piederīgiem.

(35) Bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem jānodrošina pieeja veselības aprūpei, ieskaitot gan fiziskās, gan garīgās veselības aprūpi.

(36) Šīs direktīvas īstenošana regulāri jānovērtē, jo īpaši ņemot vērā dalībvalsts starptautisko saistību attīstību attiecībā uz neregulāro darba tirgus attīstību dalībvalstīs, kā arī kopējo integrācijas pamatprincipu attīstību.

(37) Tā kā piedāvātās direktīvas mērķi, proti, izveidot obligātos standartus dalībvalstu starptautiskas aizsardzības sniegšanai trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kā arī piešķirtās aizsardzības saturam, nav adekvāti sasniedzami dalībvalstu spēkiem un piedāvātās direktīvas vēriena un seku dēļ šādu mērķi labāk var sasniegt Kopienā, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā paredzēts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā izklāstīto proporcionālītātes principu šī direktīva neparedz neko vairāk, kā vajadzīgs minēto mērķu sasniegšanai.

(38) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Apvienotā Karaliste 2002. gada 28. janvāra vēstulē ir paziņojusi, ka tā vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

(39) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Īrija 2002. gada 13. februāra vēstulē paziņojusi, ka tā vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

(40) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, tādējādi šī direktīva nav tai saistoša un nav tai piemērojama,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šīs direktīvas mērķis ir noteikt obligātos standartus, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā bēglus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, un piešķirtās aizsardzības saturu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā:

- a) "starptautiska aizsardzība" ir bēgļa un alternatīvais aizsardzības statuss, kā noteikts d) un f) apakšpunktā;
- b) "Ženēvas konvencija" ir Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencija par bēgļu statusu, kas grozīta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra protokolu;
- c) "bēglis" ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras piederīgais šī persona ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzībai, vai bezvalstnieks, kas, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ, kā minēts iepriekš, nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas 12. pants;
- d) "bēgļa statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par bēgli;
- e) "persona, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzībai;

f) "alternatīvais aizsardzības statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga uz alternatīvo aizsardzību;

g) "starptautiskās aizsardzības pieteikums" ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvo aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu;

h) "ģimenes locekļi", ciktāl šāda ģimene pastāvējusi jau izcelsmes valstī, ir šādi bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja ģimenes locekļi, kas atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu:

— bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja laulātais vai viņa/viņas neprecējies partneris, ar kuru viņam/viņai ir stabilas attiecības, ja saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, kas attiecināmi uz ārvalstniekiem, vai atbilstoši tiesību aktiem vai praksei attiecīgajā dalībvalstī neprecētus pārus uzskata par pielīdzinātiem precētiem pāriem,

— pirmajā ievilkumā minētā pāra vai bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja nepilngadīgie bērni ar nosacījumu, ka viņi ir neprecējušies un apgādājami, un neatkarīgi no tā, vai viņi ir dzimuši laulībā vai ārpus laulībā, vai arī ir adoptēti, kā noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos;

i) "nepilngadīgie bez pavadības" ir trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kas jaunāki par astoņpadsmit gadiem, kuri ieradušies dalībvalstu teritorijā bez tādu pieaugušo pavadības, kas ir par viņiem atbildīgi saskaņā ar tiesību aktu vai paražu, kamēr šāda persona nav par viņiem uzņēmusies aizgādību; tas ietver nepilngadīgos, kas palikuši bez pavadītājiem pēc ierašanās dalībvalstīs;

j) "uzturēšanās atļauja" ir jebkura atļauja, ko izdevusi dalībvalsts iestāde minētās valsts tiesību aktos paredzētajā veidā, kas atļauj trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam uzturēties tās teritorijā;

k) "izcelsmes valsts" ir valstspiederības valsts vai valstis vai bezvalstniekiem – agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai valstis.

3. pants

Labvēlīgāki standarti

Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas kvalificējams kā bēglis vai persona, kura tiesīga uz alternatīvo aizsardzību, un noteiktu starptautiskās aizsardzības saturu, ciktāl šādi standarti savienojami ar šo direktīvu.

II NODAĻA

STARPTAUTISKĀS AIZSARDZĪBAS PIETEIKUMU NOVĒRTĒŠANA

4. pants

Faktu un apstākļu novērtēšana

1. Dalībvalstis var uzskatīt par pieteikuma iesniedzēja pienākumu pēc iespējas ātrāk iesniegt visas sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai pamatotu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Dalībvalsts pienākums ir, sadarbojoties ar pieteikuma iesniedzēju, novērtēt attiecīgās pieteikuma sastāvdaļas.

2. Šā panta 1. punktā minētās sastāvdaļas ir pieteikuma iesniedzēja paziņojumi un visa dokumentācija, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja vecumu, iepriekšējo darbību, ieskaitot attiecīgo radnieku datus, personību, valstspiederību(-ām) un iepriekšējās dzīvesvietas valsti(-īm) un vietu(-ām), iepriekšējiem patvēruma pieteikumiem, ceļojumu maršrutiem, personību apliecināšiem un ceļošanas dokumentiem un iemesliem, kādēļ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

3. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma novērtējums jāveic individuāli par katru pieteikuma iesniedzēju un, to darot, jāņem vērā:

a) visi būtiskie fakti, kas attiecas uz izcelsmes valsti laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu; ieskaitot izcelsmes valsts normatīvos aktus un veidu, kādā tie tiek piemēroti;

b) attiecīgie paziņojumi un dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, ieskaitot informāciju par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam;

c) pieteikuma iesniedzēja individuālais stāvoklis un personīgie apstākļi, ieskaitot tādu faktorus kā iepriekšējā darbība, dzimums un vecums, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bijis jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai smagu kaitējumu;

d) vai pieteikuma iesniedzēja darbības kopš izcelsmes valsts pamešanas bijušas saistītas tikai vai galvenokārt ar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanu, lai novērtētu, vai šo darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai smagu kaitējumu, ja tas atgrieztos minētajā valstī;

e) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību.

4. Fakts, ka pieteikuma iesniedzējs jau bijis pakļauts vajāšanai vai smagam kaitējumam vai tiešiem šādas vajāšanas vai šāda kaitējuma draudiem, ir nopietna norāde uz pieteikuma iesniedzēja pamatotajām bailēm no vajāšanas vai uz reālu riska ciest smagu kaitējumu, ja vien nav dibinātu iemeslu uzskatīt, ka šāda vajāšana vai smags kaitējums netiks atkārtoti.

5. Ja dalībvalstis piemēro principu saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pamatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ja pieteikuma iesniedzēja paziņojumos norādīti aspekti nav pamatoti ar dokumentāriem vai citādiem pierādījumiem, šiem aspektiem nav nepieciešams apstiprinājums, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) pieteikuma iesniedzējs pielicis patiesas pūles, lai pamatotu savu pieteikumu;
- b) visas attiecīgās sastāvdaļas, kas ir pieteikuma iesniedzēja rīcībā, ir iesniegtas un ir sniegts pietiekams pamatojums attiecībā uz jebkādu citu attiecīgu sastāvdaļu neesamību;
- c) pieteikums iesniedzēja paziņojumi tiek uzskatīti par saskaņotiem un ticamiem un nav pretrunā ar specifisku un vispārēju informāciju, kas pieejama par pieteikuma iesniedzēja lietu;
- d) pieteikuma iesniedzējs iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie pirmās iespējas, ja vien pieteikuma iesniedzējs nevar parādīt, ka viņam bijuši dibināti iemesli, kāpēc tas nav izdarīts, un
- e) konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējam kopumā var uzticēties.

5. pants

Starptautiskās aizsardzības vajadzības, kas rodas uz vietas

1. Pamatotas bailes no vajāšanas vai reāls risks ciest smagu kaitējumu var pamatoties uz notikumiem, kas notikuši, kopš pieteikuma iesniedzējs atstājis izcelsmes valsti.
2. Pamatotas bailes no vajāšanas vai reāls risks ciest smagu kaitējumu var pamatoties darbībās, kādās pieteikuma iesniedzējs iesaistījies kopš izcelsmes valsts atstāšanas, jo īpaši, ja konstatēts, ka šīs darbības, uz kurām pamatotas bailes, izsaka un turpina izteikt izcelsmes valstī bijušo pārliecību vai orientāciju.
3. Neierobežojot Ženēvas konvenciju, dalībvalstis var noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam, kas iesniedz turpmāku pieteikumu, parasti nepiešķir bēgļa statusu, ja vajāšanas riska pamatā ir apstākļi, kurus pieteikuma iesniedzējs paša pieņemta lēmuma rezultātā radījis kopš izcelsmes valsts atstāšanas.

6. pants

Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki

Vajāšanas vai smaga kaitējuma dalībnieki ir:

- a) valsts;
- b) partijas vai organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu;
- c) nevalstiski dalībnieki, ja var apliecināt, ka a) un b) apakšpunktā minētie dalībnieki, ieskaitot starptautiskās organizācijas, nav spējīgi vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu, kā noteikts 7. pantā.

7. pants

Aizsardzības dalībnieki

1. Aizsardzību var nodrošināt:
 - a) valsts vai
 - b) partijas vai organizācijas, ieskaitot starptautiskas organizācijas, kas kontrolē valsti vai būtisku valsts teritorijas daļu.
2. Aizsardzību parasti nodrošina, 1. punktā minētajiem dalībniekiem veicot pamatotus pasākumus, lai novērstu vajāšanu vai smaga kaitējuma ciešanu, cita starpā, uzturot efektīvu tiesību sistēmu, lai atklātu, apsūdzētu un sodītu par darbībām, kas veido vajāšanu vai smagu kaitējumu, un pieteikuma iesniedzējam ir pieejama šādai aizsardzība.
3. Novērtējot, vai starptautiskā organizācija kontrolē valsti vai būtisku tās teritorijas daļu un nodrošina aizsardzību, kā aprakstīts 2. punktā, dalībvalstis ņem vērā jebkādas vadlīnijas, kas var būt ietvertas attiecīgos Padomes aktos.

8. pants

Iekšējā aizsardzība

1. Novērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, dalībvalstis var noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam nav vajadzīga starptautiskā aizsardzība, ja daļā no izcelsmes valsts teritorijas nav pamatotu baiļu no vajāšanas vai nav reāla riska ciest smagu kaitējumu un ir pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs var palikt šajā valsts daļā.
2. Pārbaudot, vai daļa no izcelsmes valsts atbilst 1. punktam, dalībvalstis laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē šajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus.
3. Šā panta 1. punktu var piemērot neatkarīgi no tehniskiem šķēršļiem, kādi aprūtinā atgriešanos izcelsmes valstī.

III NODAĻA

KVALIFICĒŠANA PAR BĒGLI

9. pants

Vajāšanas darbības

1. Vajāšanas darbībām Ženēvas konvencijas 1.A panta nozīmē jābūt:
 - a) pietiekami smagām to rakstura vai biežuma dēļ, lai tās veidotu cilvēka pamattiesību smagu pārkāpumu, jo īpaši tādu tiesību, no kuru aizsardzības nevar atkāpties saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 15. panta 2. punktu; vai

b) vairāku pasākumu, tostarp cilvēktiesību pārkāpumu, akumulācija, kas ir pietiekami smagi, lai ietekmētu individuālu līdzīgu veidā, kā minēts a) apakšpunktā.

2. Vajāšanas darbības, kas minētas 1. punktā, cita starpā var notikt kā:

a) fiziskas vai garīgas vardarbības darbības, ieskaitot seksuālu vardarbību;

b) tiesiski, administratīvi, policijas un/vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai kas tiek īstenoti diskriminējošā veidā;

c) apsūdzība vai sods, kas ir nesamērīgs vai diskriminējošs;

d) juridiskas pārsūdzības atteikums, kā rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods;

e) apsūdzība vai sods par atteikšanos veikt militāro dienestu konflikta laikā, ja militāra dienesta veikšana ietvertu noziegumu vai tādu darbību izdarīšanu, uz ko attiecas 12. panta 2. punktā minētie izslēgšanas noteikumi;

f) darbības, kas īpaši vēršas pret kādu dzimumu vai pret bērniem.

3. Saskaņā ar 2. panta c) apakšpunktu ir jābūt saiknei starp 10. pantā minētajiem iemesliem un 1. punktā minētajām vajāšanas darbībām.

10. pants

Vajāšanas iemesli

1. Novērtējot vajāšanas iemeslus, dalībvalstis ņem vērā šo:

a) rases jēdziens jo īpaši ietver apsvērumus, kas saistīti ar ādas krāsu, izcelsmi vai piederību kādai noteiktai etniskai grupai;

b) reliģijas jēdziens jo īpaši ietver teisma, neteisma un ateisma uzskatu esamību, piedalīšanos vai nepiedalīšanos oficiālos prievātos vai publiskos dievkalpojumos vienatnē vai kopā ar citiem, citas reliģiskas darbības vai uzskatu izteikšanu vai arī personīgu vai grupas uzvedību, kuras pamatā ir vai kuru izraisa jebkāda reliģiska ticība;

c) valstspiederības jēdziens neietver vienīgi pilsonību vai tās neesamību, bet jo īpaši ietver piederību kādai grupai, ko nosaka kultūras, etniskā vai valodas identitāte, kopēja ģeogrāfiskā vai politiskā izcelsme vai tās attiecības ar citas valsts iedzīvotājiem;

d) uzskata, ka grupa veido īpašu sociālu grupu jo īpaši, ja:

— šās grupas dalībniekiem piemīt kopīga iedzimtas pazīmes vai kopēja pagātne, ko nevar mainīt, vai tiem piemīt

kopējas pazīmes vai pārliecība, kas ir tik svarīga identitātei vai apziņai, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un

— minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, jo apkārtējā sabiedrība to uztver kā atšķirīgu;

atkarībā no apstākļiem izcelsmes valstī jēdziens īpaša sociāla grupa var ietvert grupu, kuras pamatā ir seksuālās orientācijas kopīga pazīme. Nevar uzskatīt par seksuālai orientācijai piederīgām tādas darbības, kas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem tiek uzskatītas par noziedzīgām. Varētu izskatīt ar dzimti saistītus aspektus, bet tie paši par sevi nerada prezumpciju par šā panta piemērojamību;

e) politisko uzskatu jēdziens jo īpaši ietver viedokļa, domu vai pārliecības esamību par jautājumu, kas saistīts ar potenciālajiem vajāšanas dalībniekiem, kuri minēti 6. pantā, un viņu politiku vai metodēm, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs rīkojies saskaņā ar šo viedokli, domām vai pārliecību vai ne.

2. Novērtējot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamatota bailes no vajāšanas, nav būtiski, vai pieteikuma iesniedzējam faktiski piemīt rases, reliģijas, valstspiederības, sociālās vai politiskās pazīmes, kas izraisa vajāšanu, ja vajāšanas dalībnieks attiecina uz pieteikuma iesniedzēju šādas pazīmes.

11. pants

Izbeigšana

1. Trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks izbeidz būt bēglis, ja viņš vai viņa:

a) brīvprātīgi no jauna pieņēmis savas valstspiederības valsts aizsardzību; vai

b) brīvprātīgi atguvis savu valstspiederību pēc tam, kad bija to zaudējis vai zaudējusi; vai

c) ieguvus jaunu valstspiederību un bauda savas jaunās valstspiederības valsts aizsardzību; vai

d) no jauna iemitinājies vai iemitinājusies valstī, ko viņš vai viņa atstāja vai ārpus kuras uzturējās sakarā ar bailēm no vajāšanas; vai

e) vairs nevar atteikties no savas valstspiederības valsts aizsardzības, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš vai viņa tika atzīts(-a) par bēgli;

f) bezvalstnieks, kam nav valstspiederības, var atgriezties savā agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš vai viņa atzīts(-a) ar bēgli.

2. Izskatot 1. punkta e) un f) apakšpunktu, dalībvalstis ņem vērā, vai apstākļu maiņa ir tik nozīmīga un vai tai ir tik pastāvīgs raksturs, ka bēgļa bailes no vajāšanas vairs nevar uzskatīt par pamatotām.

12. pants

Izslēgšana

1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzīti par bēgļiem, ja:

- a) uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1.D panta darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz ANO organizācijas vai aģentūras, izņemot ANO augsto komisāru bēgļu lietās. Ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot šādu personu stāvokli saskaņā ar attiecīgajām ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, šīs personas paša šā fakta dēļ ir tiesīgas uz šīs direktīvas sniegto labumu;
- b) tās valsts kompetentās iestādes, kurās viņš vai viņa uzturas, atzinušas, ka viņam vai viņai ir tiesības un pienākumi, kādi attiecināti uz šīs valsts valstspiederības turētājiem; vai arī tiesības vai pienākumi, kas tiem līdzvērtīgi.

2. Trešās valsts valstspiederīgos vai bezvalstniekus izslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

- a) viņš vai viņa ir izdarījis(-usi) noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sastādīti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;
- b) viņš vai viņa pirms viņš vai viņa tika uzņemts(-a) kā bēglis ir ārpus patvēruma valsts izdarījis smagu nepolitisku noziegumu; tas nozīmē laiku, kad izdota uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz bēgļa statusa piešķiršanu; īpaši nežēlīgas darbības, pat ja tās veiktas šķietami politisku mērķu vārdā, var atzīt par smagiem nepolitiskiem noziegumiem;
- c) viņš vai viņa vainīgs(-a) darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā.

3. Šā panta 2. punktu piemēro personām, kas kūda vai citādi piedalās tur minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.

IV NODAĻA

BĒGLA STATUSS

13. pants

Bēgļa statusa piešķiršana

Dalībvalstis piešķir bēgļa statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas tiek kvalificēts kā bēglis saskaņā ar II un III nodaļu.

14. pants

Bēgļa statusa atcelšana, izbeigšana vai atteikums to pagarināt

1. Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja viņš vai viņa izbeidzis būt bēglis saskaņā ar 11. pantu.

2. Neskarot 4. panta 1. punktā noteikto bēgļa pienākumu darīt zināmus visus būtiskos faktus un sniegt visu attiecīgo viņa/viņas rīcībā esošo dokumentāciju, dalībvalsts, kas piešķirusi bēgļa statusu, individuāli par katru personu parāda, ka attiecīgā persona izbeigusi būt bēglis vai nekad nav bijusi bēglis saskaņā ar šā panta 1. punktu.

3. Dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ja attiecīgā dalībvalsts pēc tam, kad viņam vai viņai piešķirts bēgļa statuss, konstatē, ka:

- a) viņš vai viņa saskaņā ar 12. pantu būtu jāizslēdz vai ir izslēgts no to personu loka, ko atzīst par bēgļi;
- b) bēgļa statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi nepareizi uzrādītiem vai neuzrādītiem faktiem, tostarp viltotu dokumentu izmantošanai.

4. Dalībvalstis var atcelt, izbeigt vai atteikt pagarināt bēgļa statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja:

- a) ir pamats uzskatīt, ka viņš vai viņa rada draudus tās dalībvalsts drošībai, kurā viņš vai viņa uzturas;
- b) viņš vai viņa pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu rada draudus šīs dalībvalsts sabiedrībai.

5. Situācijās, kas aprakstītas 4. punktā, dalībvalstis var izlemt nepiešķirt bēglim statusu, ja šāds lēmums vēl nav bijis pieņemts.

6. Personas, uz kurām attiecas 4. vai 5. punkts, ir tiesīgas uz tiesībām, kas uzskaitītas Ženēvas konvencijas 3., 4., 16., 22., 31., 32. un 33. pantā, vai līdzīgām tiesībām, ciktāl šādas tiesības ir spēkā dalībvalstī.

V NODAĻA

PRETENDĒŠANA UZ ALTERNATĪVO AIZSARDZĪBU

15. pants

Smags kaitējums

Smagu kaitējumu veido:

- a) nāves sods vai tā izpilde vai
- b) pieteikuma iesniedzēja spīdzināšana vai necilvēcīga pazemojoša izturēšanās pret viņu, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana izcelsmes valstī, vai
- c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

16. pants

Izbeigšana

1. Trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks vairs nav tiesīgs uz alternatīvo aizsardzību, ja apstākļi, kuru dēļ bijis piešķirts alternatīvais aizsardzības statuss, vairs nepastāv vai ir mainījušies tādā mērā, ka aizsardzība vairs nav nepieciešama.

2. Piemērojot šā panta 1. punktu, dalībvalstis ņem vērā, vai apstākļu izmaiņas ir tik būtiskas un pastāvīgas, ka persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību, vairs nesaskaras ar reālu smaga kaitējuma risku.

17. pants

Izslēgšana

1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

- a) viņš vai viņa izdarījis noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sastādīti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;
- b) viņš vai viņa izdarījis smagu noziegumu;
- c) viņš vai viņa vainīgs(-a) darbībās, kas ir pretējas ANO mērķiem un principiem, kuri izklāstīti ANO Statūtu preambulā un 1. un 2. pantā;
- d) viņš vai viņa rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai vai drošībai, kurā viņš vai viņa uzturas.

2. Šā panta 1. punktu piemēro personām, kas kūda vai citādi piedalās tajā minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā.

3. Dalībvalsts var izslēgt trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku no to personu loka, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību, ja viņš vai viņa pirms uzņemšanas dalībvalstī ir izdarījis vienu vai vairākus noziegumus, uz kuriem neattiecas 1. punkts, par kuriem būtu piemērojams cietumsods, ja tie būtu izdarīti attiecīgajā dalībvalstī, un ja viņš vai viņa atstājis savu izcelsmes valsti vienīgi tādēļ, lai izvairītos no sankcijām par šiem noziegumiem.

VI NODAĻA

ALTERNATĪVAIS AIZSARDZĪBAS STATUSS

18. pants

Alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršana

Dalībvalstis piešķir alternatīvo aizsardzības statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas tiesīgs uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar II un V nodaļu.

19. pants

Alternatīvā aizsardzības statusa atcelšana, izbeigšana vai atteikums to pagarināt

1. Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kas iesniegti pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka alternatīvo aizsardzības statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja viņš vai viņa vairs nav tiesīgs(-a) uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar 16. pantu.

2. Dalībvalstis var atcelt, izbeigt vai atteikt pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka alternatīvo aizsardzības statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja pēc alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanas viņš vai viņa saskaņā ar 17. panta 3. punktu būtu jāizslēdz no to personu loka, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību.

3. Dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka alternatīvo aizsardzības statusu, ja:

- a) viņš vai viņa pēc tam, kad viņam vai viņai piešķirts alternatīvais aizsardzības statuss, saskaņā ar 17. panta 1. un 2. punktu būtu jāizslēdz vai ir izslēgts no to personu loka, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību;
- b) alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanā izšķiroša nozīme bijusi nepareiza uzrādītiem vai neuzrādītiem faktiem, tostarp viltotu dokumentu izmantošanai.

4. Neierobežojot 4. panta 1. punktā noteikto trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka pienākumu darīt zināmus visus būtiskos faktus un sniegt visu attiecīgo viņa/viņas rīcībā esošo dokumentāciju, dalībvalsts, kas piešķirusi alternatīvo aizsardzības statusu, individuāli par katru personu parāda, ka attiecīgā persona vairs nav vai nav tiesīga uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar šā panta 1., 2. un 3. punktu.

VII NODAĻA

STARPTAUTISKĀS AIZSARDZĪBAS SATURS

20. pants

Vispārīgi noteikumi

1. Šī nodaļa neierobežo Ženēvas konvencijā noteiktās tiesības.
2. Šo nodaļu piemēro gan bēgļiem, gan personām, kas tiesīgas uz alternatīvo aizsardzību, ja vien nav norādīts citādi.
3. Īstenojot šo nodaļu, dalībvalstis ņem vērā mazāk aizsargātu personu, piemēram, nepilngadīgo, nepavadītu nepilngadīgo, invalīdu, vecu ļaužu, grūtnieču, tādu vecāku, kas viens pats bez otra no vecākiem ir kopā ar nepilngadīgiem bērniem, un personu, kas bijušas pakļautas spīdzināšanai, izvarošanai vai citai nopietnai psiholoģiskai, fiziskai vai seksuālai vardarbībai, īpašo situāciju.
4. Šā panta 3. punkts attiecas tikai uz personām, kuru īpašās vajadzības noteiktas pēc viņu stāvokļa individuāla izvērtējuma.
5. Īstenojot šīs nodaļas noteikumus attiecībā uz nepilngadīgajiem, dalībvalstis, pirmkārt, ņem vērā bērna intereses.
6. Ženēvas konvencijā noteiktajos ietvaros dalībvalstis var samazināt saskaņā ar šo nodaļu paredzētos pabalstus, ko sniedz bēglim, kura bēgļa statuss iegūts, pamatojoties uz darbībām, kas veiktas vienīgi vai galvenokārt, lai radītu nepieciešamos nosacījumus atzīšanai par bēgli.
7. Ženēvas konvencijā noteiktajos ietvaros dalībvalstis var samazināt saskaņā ar šo nodaļu paredzētos pabalstus, ko sniedz personai, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību, kuras alternatīvais aizsardzības statuss iegūts, pamatojoties uz darbībām, kas veiktas vienīgi vai galvenokārt, lai radītu nepieciešamos nosacījumus atzīšanai par personu, kas tiesīga uz alternatīvo aizsardzību.

21. pants

Aizsardzība pret repatriēšanu

1. Dalībvalstis ievēro nerepatriēšanas principu saskaņā ar to starptautiskajām saistībām.
2. Ja 1. punktā minētās starptautiskās saistības to neaizliedz, dalībvalstis var repatriēt bēgli neatkarīgi no tā, vai viņa statuss ir oficiāli atzīts vai nav, ja:
 - a) ir pamats uzskatīt, ka viņš vai viņa rada draudus tās dalībvalsts drošībai, kurā viņš vai viņa uzturas; vai
 - b) viņš vai viņa pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu rada draudus šīs dalībvalsts sabiedrībai.
3. Dalībvalstis var atcelt, izbeigt vai arī atteikt pagarināt vai piešķirt uzturēšanās atļauju bēglim, uz kuru attiecas 2. punkts.

22. pants

Informācija

Dalībvalstis cik drīz vien iespējams pēc attiecīgā statusa piešķiršanas nodrošina personām, kas atzītas kā personas, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, iespējas saņemt informāciju par tiesībām un pienākumiem, kas attiecas uz minēto statusu, tādā valodā, kuru šīs personas varētu saprast.

23. pants

Ģimenes vienotības saglabāšana

1. Dalībvalstis nodrošina, lai varētu tikt saglabāta ģimenes vienotība.
 2. Dalībvalstis nodrošina, ka bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja ģimenes locekļi, kas atsevišķi nekvalificējas šāda statusa saņemšanai, ir tiesīgi pieprasīt pabalstus, kas minēti 24. līdz 34. pantā, saskaņā ar valstī noteiktajām procedūrām un ciktāl tie savienojami ar ģimenes locekļa personīgo tiesisko statusu.
- Attiecībā uz alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja ģimenes locekļiem dalībvalstis var noteikt šādiem pabalstiem piemērojamus nosacījumus.
- Šajos gadījumos dalībvalstis nodrošina, ka piešķirtie pabalsti garantē atbilstošu dzīves līmeni.
3. Šā panta 1. un 2. punktu nepiemēro, ja ģimenes loceklis ir vai būtu izslēgts no bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa atbilstoši III un V nodaļai.
 4. Neatkarīgi no 1. un 2. punkta dalībvalstis var atteikt, samazināt vai atsaukt tajos minētos pabalstus valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ.

5. Dalībvalstis var izlemt, ka šo pantu piemēro arī citiem tuviem radniekiem, kas dzīvojuši kopā kā ģimenes locekļi izcelsmes valsts atstāšanas laikā un kas tajā laikā pilnīgi vai galvenokārt bija atkarīgi no bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēja.

24. pants

Uzturēšanās atļaujas

1. Dalībvalstis cik drīz vien iespējams pēc bēgļa statusa piešķiršanas piešķir šā statusa saņēmējiem uzturēšanās atļauju, kam jābūt derīgai vismaz trīs gadus un pagarināmai, ja vien nav citādi nepieciešams pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ, un neierobežojot 21. panta 3. punktu.

Neierobežojot 23. panta 1. punktu, uzturēšanās atļauja, kas izdodama bēgļa statusa saņēmēju ģimenes locekļiem, var būt derīga mazāk nekā trīs gadus, bet tai jābūt pagarināmai.

2. Dalībvalstis cik drīz vien iespējams pēc alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanas piešķir šā statusa saņēmējiem uzturēšanās atļauju, kam jābūt derīgai vismaz vienu gadu un pagarināmai, ja vien nav citādi nepieciešams pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ.

25. pants

Ceļošanas dokumenti

1. Dalībvalstis izdod bēgļa statusa saņēmējiem tāda veida ceļošanas dokumentus ceļošanai ārpus to teritorijas, kā norādīts Ženēvas konvencijai pievienotajā sarakstā, ja vien nav citādi nepieciešams pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ.

2. Alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem, kas nevar saņemt valsts pasi, dalībvalstis izdod dokumentus, kas viņiem ļauj ceļot vismaz tādos gadījumos, kad rodas nopietni humāni iemesli, kuru dēļ nepieciešama viņu klātbūtne citā valstī, ja vien nav citādi nepieciešams pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ.

26. pants

Darba iespējas

1. Dalībvalstis bēgļa statusa saņēmējiem uzreiz pēc tam, kad viņiem piešķirts bēgļa statuss, ļauj iesaistīties nodarbinātības vai pašnodarbinātības darbībās, ievērojot noteikumus, kas vispār piemērojami darbam un sadzīves pakalpojumiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka bēgļa statusa saņēmējiem ar līdzvērtīgiem nosacījumiem kā dalībvalsts valstspiederīgajiem tiek

piešķirtas tādas darbības kā, piemēram, ar nodarbinātību saistītas izglītības iespējas pieaugušajiem, arodmācības un praktiskas pieredzes gūšana darbavietā.

3. Dalībvalstis alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem uzreiz pēc tam, kad viņiem piešķirts alternatīvais aizsardzības statuss, ļauj iesaistīties nodarbinātības vai pašnodarbinātības darbībās, ievērojot noteikumus, kas vispār piemērojami darbam un sadzīves pakalpojumiem. Var ņemt vērā situāciju dalībvalstu darba tirgū, tostarp nosakot iespējamās darba iespēju prioritātes uz ierobežotu laika posmu, kas nosakāms saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Dalībvalsti nodrošina, ka alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējs saņem amatu, kas viņam piedāvāts, saskaņā ar valsts tiesību normām par prioritāšu noteikšanu darba tirgū.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem ar tādiem nosacījumiem, kā dalībvalsts izlemj, ir pieejamas tādas darbības kā, piemēram, ar nodarbinātību saistītas izglītības iespējas pieaugušajiem, arodmācības un praktiskas pieredzes gūšana darbavietā.

5. Piemēro dalībvalstis spēkā esošos tiesību aktus, kas attiecas uz darbinieku vai pašnodarbināto atalgojumu un pieeju sociālās nodrošināšanas sistēmai, kā arī citus nodarbinātības nosacījumus.

27. pants

Izglītības pieejamība

1. Dalībvalstis piešķir pilnīgu pieeju izglītības sistēmai visiem nepilngadīgajiem, kam piešķirts bēgļa vai alternatīvais aizsardzības statuss, saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā dalībvalsts valstspiederīgajiem.

2. Dalībvalstis nodrošina pieaugušajiem, kam piešķirts bēgļa vai alternatīvais aizsardzības statuss, pieeju vispārējai izglītības sistēmai, turpmākai apmācībai vai pārkvalifikācijai, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas dalībvalstī.

3. Dalībvalstis nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem un dalībvalsts valstspiederīgajiem attiecībā uz spēkā esošajām ārvalstu diplomu, apliecību un citu oficiālu kvalifikācijas apliecinājumu atzīšanas procedūram.

28. pants

Sociālā labklājība

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmēji dalībvalstī, kas šo statusu piešķirusi, saņem nepieciešamo sociālo palīdzību, kāda tiek nodrošināta šīs dalībvalsts valstspiederīgajiem.

2. Kā izņēmumu no 1. punktā izklāstītā vispārīgā noteikuma dalībvalstis var ierobežot sociālo palīdzību, ko piešķir alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem, piešķirot tikai pamata pabalstus, ko tad nodrošina tādā pašā līmenī un saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā dalībvalsts valstspiederīgajiem.

29. pants

Veselības aprūpe

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem ir pieejama veselības aprūpe saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura šādu statusu piešķirusi.

2. Kā izņēmumu no 1. punktā izklāstītā vispārīgā noteikuma dalībvalstis var ierobežot veselības aprūpi, ko piešķir alternatīvās aizsardzības saņēmējiem, piešķirot tikai pamata pabalstus, ko tad nodrošina tādā pašā līmenī un saskaņā ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā dalībvalsts valstspiederīgajiem.

3. Dalībvalstis nodrošina atbilstošu veselības aprūpi bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem ar īpašām vajadzībām, piemēram, grūtniecēm, invalīdiem, personām, kas tikušas spīdzinātas, izvarotas vai pakļautas citai smagai psiholoģiskai, fiziskai vai seksuālai vardarbībai, vai nepilngadīgajiem, kas bijuši jebkāda veida ļaunprātīgas izmantošanas, nolaidības, ekspluatācijas, spīdzināšanas, nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās upuri vai kas cietuši bruņotā konfliktā, ar tādiem pašiem atbilstības nosacījumiem kā tās dalībvalsts valstspiederīgajiem, kura šo statusu piešķirusi.

30. pants

Nepilngadīgie bez pavadības

1. Dalībvalstis cik drīz vien iespējams pēc bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa piešķiršanas veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu nepavadītu nepilngadīgo pārstāvību ar likumīgu aizbildnību vai, ja nepieciešams, ar organizāciju, kas atbildīga par nepilngadīgo aprūpi un labklājību vai jebkādu citu atbilstošu pārstāvību, tostarp tādu, kuras pamatā ir tiesību akti vai tiesas nolēmums.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka, īstenojot šo direktīvu, ieceltais aizbildnis vai pārstāvis pienācīgi nodrošina nepilngadīgā vajadzības. Attiecīgās varas iestādes veic regulārus novērtējumus.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka nepavadītos nepilngadīgos izvieta:

- a) kopā ar pieaugušiem radniekiem; vai
- b) kopā ar audžuģimeni; vai
- c) centros, kur ir īpaši apstākļi, lai izmitinātu nepilngadīgos; vai
- d) citās izmitināšanas vietās, kas piemērotas nepilngadīgajiem.

Šajā ziņā ņem vērā bērna viedokli atbilstoši viņa vecumam un brieduma pakāpei.

4. Vienu vecāku bērnus pēc iespējas atstāj kopā, ņemot vērā attiecīgā bērna intereses un sevišķi viņa vai viņas vecumu un brieduma pakāpi. Nepavadītu nepilngadīgo dzīvesvietas maiņas ierobežo līdz minimumam.

5. Aizsargājot nepavadīta nepilngadīgā intereses, dalībvalstis cenšas pēc iespējas ātrāk sameklēt nepilngadīgā ģimenes locekļus. Ja ir apdraudēta nepilngadīgā vai arī viņa vai viņas tuvu radnieku dzīvība vai veselība, sevišķi tad, ja viņi palikuši izcelsmes zemē, jā rūpējas, lai informāciju par šādām personām savāktu, apstrādātu un pārsūtītu kā konfidenciālu.

6. Personām, kas strādā ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, ir atbilstoša apmācība attiecībā uz nepilngadīgo vajadzībām vai viņi tādu saņem.

31. pants

Izmitināšanas vietu pieejamība

Dalībvalstis nodrošina, ka bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem ir pieejamas izmitināšanas vietas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas to teritorijā.

32. pants

Pārvietošanās brīvība dalībvalstī

Dalībvalstis ļauj bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem brīvi pārvietoties to teritorijā ar tādiem pašiem nosacījumiem un ierobežojumiem, kā noteikts attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi pastāvīgi uzturas to teritorijā.

33. pants

Integrācijas iespēju pieejamība

1. Lai veicinātu bēgļu integrāciju sabiedrībā, dalībvalstis paredz noteikumus par tādu integrācijas programmu izveidi, ko tās uzskata par atbilstošām, vai rada priekšnoteikumus, kas garantē šādu programmu pieejamību.

2. Ja dalībvalstis uzskata to par lietderīgu, tās nodrošina alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem integrācijas programmu pieejamību.

34. pants

Repatriācija

Dalībvalstis var sniegt palīdzību bēgļa vai alternatīvā aizsardzības statusa saņēmējiem, kas vēlas repatriēties.

VIII NODAĻA

ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA

35. pants

Sadarbība

Katra dalībvalsts izveido valsts kontaktpunktu, kura adresi tā paziņo Komisijai, kas savukārt to paziņo pārējām dalībvalstīm.

Dalībvalstis, sadarbojoties ar Komisiju, veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu tiešu sadarbību un īstenotu informācijas apmaiņu starp kompetentajām iestādēm.

36. pants

Personāls

Dalībvalstis nodrošina, ka to iestāžu un citu organizāciju darbinieki, kas īsteno šo direktīvu, saņēmuši nepieciešamo apmācību un ka attiecībā uz jebkuru informāciju, ko tie saņēmuši darba gaitā, tos saista konfidencialitātes princips, kā noteikts valsts tiesību aktos.

IX NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

37. pants

Ziņojumi

1. Komisija līdz 2008. gada 10. aprīlim ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu un ierosina nepieciešamos grozījumus. Šos grozījumu priekšlikumus kā prioritārus iesniedz attiecībā uz 15., 26. un 33. pantu. Dalībvalstis līdz 2007. gada 10. oktobrim nosūta Komisijai visu informāciju, kas vajadzīga šā ziņojuma sastādīšanai.

2. Pēc ziņojuma iesniegšanas Komisija vismaz reizi piecos gados ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu.

38. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs līdz 2006. gada 10. oktobrim stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Pieņemot šos noteikumus, dalībvalstis tajos atsaucas uz šo direktīvu vai pievieno attiecīgu atsauci to oficiālai publikācijai. Dalībvalstīs nosaka, kādā veidā izdarāmas šādas atsauces.

2. Dalībvalstis paziņo Komisijai savu tiesību aktu noteikumus, kurus tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

39. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

40. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

Luksemburgā, 2004. gada 29. aprīlī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

M. McDOWELL